

Rigó Kata IDEGENEK

A kapitány füttyörészik. Nemrég tett le több tonna követ, és most felfelé tart a folyón, újabb rakományért. Az ismerős dallamra feltekeri a rádiót, hangosan énekl a refrént, és élvezi, ahogy a megkönnyebbült hajómotor rockzene ütemére dübörög alatta. A hajókormányon üti a ritmust, enyhén balra tart, amikor messze a kanyarban meglát egy csónakot.

egy szép homokpad

A ladik egy pesti mérnöké, aki erről az alföldi tájról származik. Ő és a családja napok óta csordogálnak a Tiszán, míg egy-egy szép homokpadot találnak. Lehetőleg néptelent. Esténként tüzet raknak, aztán sátorból hallgatják, ahogy a halak csapkodva tülekednek a vízbeszórt tarhonya-maradékért. Csipős, hajnali levegőre ébrednek, félálomban pulóvert húznak magukra, de csak akkor kelnek fel, amikor már melegük van, és fejük felett a barna vászon ragyogó rézszínű.

A hajóskapitány a növekvő pontot figyeli. Halászladiknak látszik, de mélyebben merül, jól megpakolták. Elöl háncsszatyor, és egy barna nő, mögötte nagyobbacska lány meg két kicsi gyerek kuporog, hátul szalmakalapos férfi evez. Eszébe sincs lehúzódni, pedig a hajóút nyomvonalában, éppen a bójánál viteti magát. Bár talán mégis észrevette, mi a dolga, mert belemeríti az evezőt a vízbe, és a part felé fordul, csak annyira lassan, mintha szándékosan jelezni akarná, hogy ő bizony akkor és ott csónakázgat, ahol épp kedve szottyán. Ennek bezzeg semmi dolga, gondolja a kapitány, üldögél egy idétlen teknőben az asszonnyal meg a purdékkal, és csak úgy van. Útban.

A Mérnök meglátja a vontatóhajót, és kimérten a part felé kormányoz. Úgyis eltart egy darabig, míg egy uszály felküzdi magát sodrással szemben, aztán látja, hogy ennek nincs rakománya, ráadásul ahelyett, hogy lassítana, alighanem gázt adott, és jön, egyre sebesebben. A Mérnök megint irányt vált, tolja a sok vizet, evezőjével az egész folyót akarja ellökni minél messzebbre, hogy ráforduljon a várható hullámokra. Ha oldalról kapná őket, felborulnának. Nem kellett volna annyi mindent az orra pakolni, gondolja, és szólni akar a gyerekeknek, hogy üljenek hátrább, de már nincs idő, teljes erőből kell a vízbe csapnia. Végre lomhán fordulnak, közelről betűzik a nevet a hajó magas, fehér oldalán. A fedélzet ablakában a kapitány győztes vigyora villan. A hajófar mögötti zubogásból kiválik az első hullám, némán kúszik a csónak felé, és átcsap rajta. A nő és a kicsi gyerekek sikítanak, a nagylány szórakozottan felpillant könyvéből. Nézi, ahogy dől a háncsszatyor, és alma, napszemüveg, krumpli, gumicsizma, mobiltelefon forog ugyanabban a zuhatagban, aztán az örvény jóízűen kiszippantja, a Tisza meg elnyeli a javaikat, miközben újabb hullámokat tol feléjük.

egyedül vannak a Tiszával

A hajó eltűnt a kanyarban. A család ül a kádnyi hideg fürdőben, a többi víztől épp csak egy vékony peremmel elválasztva. Csend van. A Mérnök óvatosan a part felé evez, és kiköt. Bénultan ülnek tovább, hol az elöntött ladikot nézik, hol a vékony felhőréteget az égen, hol egymás fürdőruhás, libabőrös testét. Más néznievaló nincs, egyedül vannak a Tiszával, a végtelen tábla kukoricással és a mellette futó, homokos földúttal.

A Mérnök felkászálódik, összetekert hálósákat dob a partra. A zsák nehéz, reptében vizet permetez, kibontva tehetetlen, döglött halként hever a homokban. Kicsavarják, és csuromvizes ruháikkal együtt a kukorica tetejére terítik. A ladik már majdnem üres, amikor az egyik ülésdeszka alatt akkurátusan összegumizott dupla kiszacsót találnak, benne a szárazon maradt pénzüikkel. Egy másodpercig olyan elégedettek, mintha nem is lennének telefon nélkül, egyedül, szinte meztelenül, távol minden várostól. Az első falutól is, állapítják meg később, a ronggyá ázott folyótérképet böngészve.

A legszárazabb ruhákat már felvették, a többit elrejtették a kukoricás belsejébe, és most piros égbolt alatt gyalognak a földúton. Lassan elfogy a kukorica, jön a gát, utána egy falu. Az utca néptelen, a szilvafákon kívül nincs ott semmi és senki.

Biciklis bukkan fel, és jól megnézi magának az idegen hordát: eszegetik a falu szilváját, aztán vonulnak tovább, bele a világba. Elöl egy szalmakalapos Szakállas rövidnadrágban, kinyúlt pulóverben és sártól szotyogós félcipőben, mögötte a kócos feleség valami pálmafás lepelben meg műanyag papucsban, aztán egy pizsama-felsőbe felejtődött kiskölkök mellett két lány csámborog férfipólóban, mezítláb. Ezek aztán magasról tesznek a világra, de másokat megbámulni bezzeg van eszük. Valóban, a gyerekek csodálkozva figyelik a biciklizés sajátos, alföldi technikáját, és találgatják, miért nem dől el a bácsi, ha ennyire lassan tekeri a pedált. A Mérnöknek szemkontaktust keres, megállítani szeretné a helyi lakost, hátha tud itt valami kiadó szobát, de az elfordítja a fejét.

A kicsi fiú megkérdezi, mikor érnek már oda. Még menni kell, válaszolják a szülők. A Mérnök előresiet, és sürgeti a többieket. A sarkon buszmegállót látott, a tábla szerint nemsokára eljuthatnak a legközelebbi kisvárosba.

Párás embermeleg fogadja őket a buszon. Középkorú nő pillant rájuk megvetően, aztán jelentőségteljesen lesöpör egy szösz a szoknyájáról, és bokáit egymáshoz szorítva, karba tett kézzel szuggerál, hogy a mellette lévő, üres helyre egyikük se tartson igényt. Azok mintha értenék, hátra mennek, ahol egy szunyókáló részegen kívül senki nem ül.

Leszállnak a kisváros főterén. Fáznak és pisilniük kell a nyirkos ruhákban. A két kisebb gyerek már nyöszörög, amikor a régi, egyszintes házak közt megpillantják a szállodát. Hívogató a kivilágított hall, a magas plafon stukkódíszéről kristálycsillár lóg, igaz, néhány izzó kiégett, egy fűzér is hiányzik, mégis eleganciát sugároz. Az épületet neves építész tervezte az ezernyolcszázad végén, újságolja a Mérnök. A Mérnöknek szerint ez igazán jó hír, de a legjobb mégis az volna, ha bemennének végre, szobát foglalnának, aztán kinyitnának egy csapot, és dölne rájuk a meleg víz, pénz nem számít, egyszer élnek, a fene egye meg. A két kisebb gyerek felvillanyozódik. Előreszaladnak, nekirontanak a forgóajtónak, és viháncolva tolják maguk előtt az üveglapot. Ott marad a négy, szutykos tenyér nyoma, gondolja a portás, és kilép a pult mögül. A két ágrólszakadt kölyök épp csak bepillant, aztán visongva forog tovább körbe-körbe, majd eltűnik, és egy szakállas, szalmakalapos férfi lép a hallba. Néhány sáros lábnyomot hagy a márványpadlón, a portás odasiet, némán feltartóztatja, mintha saját, fekete öltönyös testével kellene megvédenie a rá bízott területet. A család kintről figyel, ahogy a Mérnök tisztelettudóan leveszi a kalapot, zavartan forgatja a kezében, aztán kifelé, őrájuk mutogat vele, de a portás nem lát ki a sötétbe, vagy talán az is elég volt neki, amennyit eddig látott belőlük. Idegesen sandítgat inkább hátra, egy lépcsőn lefelé tartó, jól öltözött párra, aztán újra a Mérnökre néz, fejével nemet int, s mintha a Mérnök már ott se lenne, visszaballag a pulthoz, átveszi a pártól a szobakulcsot, hogy felakassza a többi közé.

A család ismét az utcán menetel. Mozgás közben kevésbé fáznak, és tudják, ha nem mennének tovább, elismernék, hogy nincs hová. Most egy park gondozatlan buxusai felé tartanak – ami a kisvárosi polgárnak bosszúság, egy jöttmentnek akár hasznos is lehet –, és egymás után beszélnek a bokrok közé, a nagylány távolabb húzódik, mintha nem is hozzájuk tartozna. A Mérnök örökösök, töpreng, és ekkor hirtelen eszébe jut egy név.

A Mérnök a fiúcska nadrágját gombolja, már semmit nem kérdez, csak sóhajt, amikor a Mérnök hátraszól, hogy mindjárt jön, és eltűnik egy telefonfülkében.

a jelent próbálja leírni

Kicsi, szakadozott telefonkönyv lóg a készülék alatt. A Mérnök kikeresi a nevet, tárcsáz. Női hang válaszol: az illető ezen a számon már nem érhető el. A Mérnök az új számot kérdezi. Hallgatja a súlyos csendet követő szapora lélegzetvételeket, aztán, hogy az ismeretlen nőt a vonalban tartsa, hadarva mesélni kezd a gimnáziumban kötött örök barátságról, de saját, fals hangja ráébreszti, hogy majdnem húsz éve nem is találkoztak. Zavartan morzsolgatja a zsebében maradt kevés aprót, fogy az ideje, inkább a jelent próbálja leírni, miszerint itt állnak a Fő téren, és nincs hová menniük. A nő újra megkérdezi a nevet. Emlékszik már, szegény férje sokat emlegette az utolsó időkben, és ha a Mérnök tavasszal telefonál, még találkozni is tudtak volna. Aztán azt mondja, most már maradjatok, ahun vagytok, máris indulok értetök, Jancsikám.

kép | Brian Taylor, lensculture.com